

quod possit facile & desiderabiliter in illud tendere: quamvis autem (inquirat) voluntas ex natura sua habeat vim ad attingendum bonum proprium morale, non tamen facile & desiderabiliter. Non inquit, inquam, juvat hanc reflexionem: nam ratio adducta prebat, voluntatem posse attingere bonum honestum proprii suppositi, facile & desiderabiliter: potentia enim proportionata & completa ad aliquod bonum, facile & desiderabiliter ad illud tendit: quia difficultas non potest provenire nisi ex excessu & improprietate objecti cum potentia, vel quantum ad speciem, vel quantum ad individuum; adeoque si voluntas sit completa & proportionata ex natura sua ad attingendum bonum honestum proprii suppositi, taleque bonum, neque quantum ad speciem, neque quantum ad individuum, proportionem voluntatis excedat, ut supra ostensum est, facile & desiderabiliter illud attinget, totaque difficultas, que in hujus boni attingentia reperitur, se tenebit ex parte appetitus, in quo sunt immoderate passiones, electionem boni honesti impediunt vel retardantes: unde in ipso quidem appetitu sensitivo ponenda sunt virtutes temperantia & fortitudinis ad subjiciendas vel moderandas hujusmodi passiones, non vero in voluntate, in qua solum collocatur iustitia, cum aliis virtutibus ei annexis, ad attingendum facilliter & desiderabiliter bonum alienum, quod excedit proportionem voluntatis quantum ad individuum, ut in secunda conclusione declaravimus, & magis patebit ex solutione argumentorum.

S. II.

Solvuntur objectiones.

36 **O**bjicies primo: Intellectus ad quodcumque verum recte attingendum indiget habitu virtutis intellectualis, etiam ad ipsa prima principia, tam speculativa, quam practica; nam ad speculativa ponitur in illo habitus intelligentia, & ad practica synderesis: Ergo etiam voluntas ad quodcumque bonum honestum recte attingendum, etiam ad bonum in communi, & ad bonum honestum proprii suppositi, indiget habitu virtutis moralis.

37 **R**espondeo ex D. Thoma infra quest. 62. art. 3. ad 1. & quest. 1. de virtutibus art. 5. ad 3. negando consequentiam, & pariter: quia intellectus non est de se in actu primo completus ad cognoscendum; sed sicut indiget speciebus ad quancumque cognitionem, etiam primorum principiorum, ita & habitu inclinante ad illam: voluntas vero non indiget habitu inclinante in bonum honestum in communi, aut etiam in bonum proprium, quia cum sit essentialiter appetitus rationalis, est ex se in actu primo inclinata respectu boni honesti in communi; & cum sit appetitus rationalis talis suppositi, in bonum proprium illius naturaliter inclinatur.

38 **O**bjicies secundo: Ad omnem actum virtutis facilliter producendum poni debet habitus in potentia illum eliciens: Sed a voluntate procedunt plures actus virtutis circa bonum honestum proprii suppositi, ut cum quis eligit sumere cibum in debita quantitate & aliis circumstantiis: Ergo & virtutes circa tale bonum debent in ea collocari.

Confirmatur primo: Habitus acquiruntur per actum repetitionem: Ergo repetitis actibus virtuosus in voluntate circa proprium bonum, debet virtus generari.

Confirmatur secundo: Voluntas per actus virtuosos etiam circa bonum proprium, acquirit habitum virtutis: Ergo per virtuosos acquirere habitum virtutis. Consequentia patet, tum a paritate rationis: tum etiam quia contraria debent versari circa idem subiectum, atque adeo potentia, qua potest esse subiectum virtutis circa proprium bonum, etiam poterit esse subiectum contrarie virtutis.

39 **A**d objectionem respondeo distinguendo Majorem: Ad omnem actum virtutis facilliter producendum poni debet habitus in potentia eum eliciens, quando non est sufficienter completa & determinata ex se ad illum eliciendum, concedo Majorem: si sit sufficienter completa & determinata, nego Majorem. Constat autem ex dictis, voluntatem esse sufficienter completam & determinatam ex natura sua ad bonum honestum proprii suppositi, & in illud naturalem habere inclinationem, cum sit appetitus rationalis talis suppositi, ut supra declaravimus. Ex quo patet responso ad primam confirmationem: Major enim distinguenda est, habitus acquiruntur per actum repetitionem, si potentia sit capax illius, concedo Majorem: si non sit capax, nego Majorem. Lapis enim v. g. quantumcumque descendat, non acquirit habitum, quia est incapax illius, cum per naturalem gravitatem sit complete inclinatus ad descensum: Similiter potentie naturales, ut vegetativa, nutritiva, & similes, quantumcumque operentur, non acquirunt habitum, quia naturaliter sunt ad agendum completa. Idem cum proportione dicendum de voluntate respectu proprii boni.

Ad secundam respondo primo, negando Antecedens:

sicut enim quia lapis habet naturalem inclinationem completam ad descensum, non generatur in eo habitus ad ascensum sursum, quantumcumque miles fursum proiciatur: ita nec in voluntate generatur habitus virtuosus circa bonum proprium, quia voluntas habet inclinationem naturalem completam respectu proprii boni honesti, que non minus resistit habitui virtuosus inclinanti in contrarium, quam resisteret perfecta virtus acquiescens, si adesset.

Respondeo secundo: dato Antecedenti, negando consequentiam, & pariter: Ratio autem disparitatis est, quia voluntas ad actus malos, circa quodcumque objectum exercentur, non est ex se inclinata, ideoque requiritur habitus virtutis ut ab illos inclinatur: ad actus vero honestos circa proprium bonum est ex propria natura inclinata, subindeque non potest ad illos per habitum inclinari.

Objicies tertio: Potentia indifferens ad bene vel male operandum, indiget habitu virtutis, quo ad bene operandum determinetur: Sed voluntas etiam respectu proprii boni est indifferens ad bene, vel male operandum; siquidem aliquando bene aliquando male operatur: Ergo eget habitu virtutis: quod ad recte attingendum bonum proprium determinetur.

Respondeo distinguendo Majorem: Potentia indifferens, ad indifferentia libertatis ad bene vel male operandum, indiget habitu virtutis &c. nego Majorem: potentia indifferens indifferentia perfectibilitatis, concedo Majorem. Similiter distinguo Minorem: Voluntas etiam respectu boni proprii est indifferens, indifferentia libertatis, concedo Minorem: indifferentia perfectibilitatis, nego Minorem, & Consequentiam: Duplex ergo distingui debet in voluntate indifferentia, alia libertatis, alia perfectibilitatis: prima convenit voluntati respectu cuiuscumque actus liberi; secunda solum convenit respectu actus superexcedentis, ad quem propria vires potentie non sufficiunt, sed indiget perfectione superaddita: unde ista indifferentia debet compleri & determinari per habitum, qui novam vim conferat potentia; illa vero non potest auferri per habitum virtutis, immo adhuc postea tali habitu in voluntate, manet in ea hanc indifferentiam, quia licet ille ad unum actum inclinari & determinari, hanc tamen inclinatio & determinatio accommodatur nature potentie libera, subindeque non officit indifferentia requisita ad libertatem: cum ergo voluntas respectu proprii & conaturalis boni honesti, non sit indifferens indifferentia perfectibilitatis (quia tale bonum vires ejus naturales non excedit, neque quantum ad speciem, neque quantum ad individuum, ut supra ostensum est) sed dumtaxat indifferentia libertatis & domini, qua est facultas ad utrumlibet, nulli omnino alligata, non indiget habitu virtutis, quod ad recte attingendum tale bonum compleatur & determinetur.

Dices: Habitus omnis, presertim virtutis, ad hoc ponitur in potentia, ut compleat & determinet illam in ordine ad actum, & objectum quod sibi est difficile. Sed voluntas in prosecutione boni honesti, etiam proprii, patitur non modicum difficultatem, & ideo sepe illud deserit, habitusque in oppositum malum: Ergo indiget habitu virtutis ad proseguendum & attingendum bonum honestum, etiam proprium.

Respondeo, dupliciter posse aliquem actum reddi difficilem potentia, nimirum vel per se & intrinsece, vel extrinsece solum & per accidens. Dicitur difficilis primo modo, quando vel quantum ad speciem, vel quantum ad individuum, superat vires & proportionem potentie. Censetur vero difficilis secundo modo, cum est talis solum ratione alicujus impedimenti extrinsece retardantis actionem, tamen in potentia adit sufficiens virtus intrinseca ad illum eliciendum. Quando ergo dicitur habitum virtutis requiri, quando actus est difficilis potentia, hoc verum est quando actus est illi difficilis per se, & ex objecto, cum enim hanc difficultas oriatur ex defectu complementi & determinationis potentie, auferri nequit nisi per formam intrinsece completentem & determinantem potentiam in actu primo: fallum vero, si actus sit solum difficilis potentia per accidens, & ratione alicujus impedimenti extrinsece, tunc enim non requiritur habitus ut prompte fiat, sed sufficit amovere impedimentum: unde cum difficultas, quam voluntas interdum patitur in prosecutione boni honesti, proprii & conaturalis, non proveniat ex defectu perfectionis requisite, neque ex superexcedentia objecti, vel actus, sed ex passionibus immoderate appetitus sensitivi, aliove impedimentis tenentibus se ex parte corporis, nullus requiritur, habitus virtutis in voluntate, ad facile & desiderabiliter proseguendum tale bonum, sed si ad hoc aliquis habitus necessarius est, collocari debet in predicto appetitu, ad moderandas ejus passiones, ex quarum immoderantia illius boni prosecutione difficilis redditur.

Infatis: Difficultas quam voluntas patitur in reddendo unicuique quod suum est, provenit ex passionibus, puta ex nimio amore sui, vel pecunie: Sed hoc non obstante ponitur in voluntate iustitia ad hunc actum facile & desiderabiliter exercendum: Ergo licet difficultas quam voluntas patitur in prosecutione boni honesti, proprii & conaturalis, ex passionibus sensitivi oriatur, nihilominus requiritur habitus virtutis in voluntate, ad hunc actum facile & desiderabiliter exercendum: Ergo licet difficultas quam voluntas patitur in prosecutione boni honesti, proprii & conaturalis, ex passionibus sensitivi oriatur, nihilominus requiritur habitus virtutis in voluntate, ad hunc actum facile & desiderabiliter exercendum.

lestabiliter exercendum: Ergo licet difficultas quam voluntas patitur in prosecutione boni honesti, proprii & conaturalis, ex passionibus immoderate appetitus sensitivi oriatur, nihilominus requiritur habitus virtutis in voluntate, ad hunc actum facile & desiderabiliter exercendum tale bonum.

Respondeo quod licet voluntas in exercendo actu iustitie, & reddendo unicuique quod suum est, patitur aliquam difficultatem ex passionibus appetitus sensitivi provenientem, hanc tamen non est tota difficultas quam patitur in exercitio illius actus, sed simul cum difficultate illa extrinseca, ex passionibus appetitus proveniente, habet aliam sibi intrinsecam, petitam ex excessu & improprietate hujusmodi actus, non quantum ad speciem, sed quantum ad individuum; cum enim cuiuscumque voluntas sit radicata, in hoc numero supposito, determinatur per suam differentiam individualem ad bonum proprii suppositi, subindeque ex majori & vehementiori inclinatione, quam habet ad bonum proprium, a prosecutione boni alieni retardatur: unde ad vincendum hanc difficultatem ponitur in voluntate habitus iustitie. Ceterum ad proprium bonum honestum voluntas nullam patitur difficultatem intrinsecam, ortam ex excessu & improprietate illius, cum tale bonum, neque quantum ad speciem, neque quoad individuum vires ejus naturales excedat: sed tota difficultas, que in hujus boni prosecutione reperitur, ex intrinsece impedimentis, & passionibus immoderate appetitus sensitivi provenit: unde ad facile & desiderabiliter proseguendum tale bonum, nullas in voluntate debet poni habitus virtutis, sed sufficit ponere in appetitu irascibili & concupiscibili virtutes fortitudinis & temperantie, quibus immoderate illius passiones cohibeantur, & temperentur.

Objicies quarto: Humilitas versatur circa bonum proprium: ponitur enim ad moderandum affectum spei, & appetitum proprie excellentie, ut docet D. Thom. 2. 2. quest. 161. art. 4. Sed humilitas residet in voluntate: Ergo in voluntate ponitur virtus ad attingendum bonum proprium honestum. Major patet, Minor probatur. Idem est subiectum contrarium: Sed superbia humilitati contraria, est in voluntate, ut docet S. Doctor 2. 2. quest. 162. art. 3. & patet ex eo quod in Angelis pravariatoribus, in quibus non est appetitus sensitivus, superbia reperitur: Ergo humilitas in voluntate, non vero in appetitu sensitivo residet.

Respondeo duplicem dari humilitatem, unam in voluntate, & aliam in appetitu sensitivo, solumque hanc posteriorem, que est pars potentialis temperantie, versari circa bonum proprium, moderando affectum proprie excellentie absolute sumptis, non curando de subordinatione ad alium: illam vero que residet in voluntate, & est pars potentialis iustitie, respicere bonum alienum, quia respicit propriam excellentiam, non absolute, sed ut subordinatam Deo, cum imponit subjectionem hominis ad Deum, ut docet S. Thom. 2. 2. quest. 161. art. 1. ad 5. his verbis: *Humilitas secundum quod est specialis virtus, precipue respicit subjectionem hominis ad Deum, propter quem etiam nisi humilitatis se subjicit.*

DISPUTATIO III.

De distinctione Virtutum.

Ad questionem 57. D. Thoma.

Varie solent tradi divisiones virtutis in communi: sed ceteris clarior & simplicior ea est, quam S. Doctor hic prosequitur, quia scilicet virtus in intellectuali, morali, & Theologico distribuitur. De virtutibus intellectualibus & moralibus breviter hic agemus: de Theologicis vero speciem tractatum institutum infra, post tractatum de iustificatione impii, & merito iusti. Cui alium brevem de quatuor virtutibus Cardinalibus & virtutis eius oppositis, subnectemus.

ARTICULUS I.

De virtutibus intellectualibus.

Virtus intellectualis ea dicitur, que perficit intellectum in ordine ad verum, sive speculativum, sive practicum: solumque dividit in quinque species, que vocantur intelligentia, seu habitus primorum principiorum, sapientia, scientia, ars, & prudentia. Ratio vero hujus divisionis hanc est: Cum virtus intellectualis perficiat intellectum in ordine ad verum, tot esse debent virtutes intellectuales, quot sunt habitus infallibiliter attingentes verum: Sed habitus infallibiliter attingentes verum sunt tantum quinque enumerati: Ergo illi soli sunt virtutes intellectuales: Major patet, Minor probatur. Verum quod certo & infalli-

liter ab intellectu attingi potest, vel est universale, & consequenter necessarium, vel singulare & contingens: Si universale, vel est attingibile immediate, vel absque medio, & ex sola terminorum notitia, ut sunt prima principia; & pro illis ponitur habitus primorum principiorum, vel est attingibile mediate, & per proprias causas: que si fuerint particulares, ponitur scientia; si vero cause fuerint altissima & universalissima, ponitur sapientia. Si autem tale verum fuerit singulare, vel illud est factibile; & pro illo attingendo ponitur ars: vel agibile, & ad illud attingendum ponitur prudentia.

Preter has quinque virtutes intellectuales, dantur alii habitus seu dispositiones in intellectu, que non habent rationem virtutis: quia non attingunt infallibiliter verum, ut sunt fides humana, opinio, suspicio, dubium, solertia, &c. Differere vero in particulari de predictis quinque virtutibus intellectualibus, non est hujus loci, cum de his agatur in Philosophia: unde hic solum varias illarum species & divisiones expendemus.

Habitus ergo primorum principiorum dividitur in intelligentiam, & synderesim. Illa attingit prima principia speculativa, que deserviunt ad scientiarum acquisitionem; hanc vero prima principia practica, que ad rectam operationem & motum directionem conducunt; & ad ipsam reduci potest conscientia, que ex vi nominis dicit applicationem scientie vel cognitionis ad aliquid, unde proprie neque designat habitum, neque potentiam, sed actum ipsius synderesis.

Habitus sapientie in duas etiam species distribuitur, nimirum in divinam, que est Theologia, cujus objectum est ipsa causa altissima, scilicet Deus, ut cognoscibilis per revelationem mediatam; & in humanam, que est Metaphysica, que obtinuit etiam nomen sapientie, quia versatur circa prima rerum predicata, esse, verum, bonum, &c. Deumque ut lumine naturali cognoscibilem contemplatur.

Scientia vero in tria precipua genera dividitur, nimirum in scientiam abstractentem a materia intelligibili, sub qua Metaphysica & Dialectica continentur; in scientiam abstractentem a materia sensibili; sub qua sunt Arithmetica (cui subalternatur Musica) & Geometria (cui subalternatur Astrologia) Cosmographia, Geographia, Topographia, Hydrographia, Optica, & Machinativa: & denum in scientiam abstractentem a materia singulari, sub qua continentur solum Physica, cui subalternatur Medicina.

Similiter ars dividitur in servilem seu mechanicam, & liberalem; numeranturque sub unaquaque septem species, que hoc diticho designantur.

Lingua, oratio, ratio, numerus, tonus, angulus, astra.

Res, nomen, arma, rates, vulnera, lana, faber.

Primus versus complectitur septem liberales: nam lingua designat Grammaticam, oratio Rhetoricam, ratio Dialecticam, numerus Arithmetica, tonus Musicam (sub qua videtur contineri Poetica, cum omnibus suis speciebus, quamvis possit etiam reduci ad Rhetoricam) angulus Geometriam, & astra Astrologiam.

Secundus versus continet artes serviles: res enim designat agriculturam, nomen artem venatorum & piscatoriam, arma militarem, rates nauticam, vulnera chirurgicam, barbitoniorum, & pharmacopoejam, lana texturiam, factoriam, & similes, faber fabrilium, que comprehendit argentariam, deauratricem, ferrariam, carpentariam, sculptricem & hujusmodi.

De prudentia, & partibus ejus, varietate ejus specibus, in tractatu de quatuor virtutibus Cardinalibus distulerimus.

ARTICULUS II.

De virtutibus moralibus.

Preter virtutes intellectuales, que resident in intellectu, dantur alie morales, que subiectantur in voluntate, & in appetitu sensitivo, & dividi solent in virtutes operationum, & passionum, seu in eas que circa operationes, & circa passiones versantur: ut hinc appareat necessitatem omnium virtutum pure moralium non esse ex eodem fonte, sed earum aliquas necessarias esse propter operationes ipsas secundum se, etiamsi nulla passio obstitere, cuiusmodi est iustitia, & annexa ei virtutes secundarie: quasdam vero, nempe temperantiam, & fortitudinem, esseque subiectas virtutes, solum esse necessarias propter vincendas passiones contrarias, aut leniendam difficultatem ex illarum consortio vel immoderantia provenientes. Hanc duo membra sub aliis verbis interdum proponuntur: nam virtutes que circa passiones occupantur, dicuntur virtutes ad se, nimirum quia domitis passionibus, homo in seipso optime componitur; reddendo autem cuique suum (quod fit cum operationes ex virtute iustitie exercentur) bene erga alios afficitur.

Dividuntur etiam a Platonicis virtutes morales in politicoas, purgativas, purgati animi, & exemplares...

Hanc divisionem eleganter explicat Macrobius lib. 1. super somnium Scipionis cap. 8. ubi sic ait: Exemplares virtutes illa sunt...

De politicia, per quos boni viri Reipublice consulunt, ait: quod politica prudentia est ad rationis normam...

De purgatoriis, quas Philosophantiam virtutes vocat, haec scribit: Prudentia est divina sola nescit...

Demum de jam purgati ac deterfi animi virtutibus inquit, quod prudentia est divina sola nescit...

Disputant vero Theologi, an haec divisio sit in diversas species virtutum, vel solum in diversos status ejusdem virtutis?

Respondet breviter cum Cajetano & aliis Thomistis, has tres virtutes, politicoas, purgatorias, & purgati animi...

Confirmatur: Omnes virtutes morales, quas habemus in via, post resurrectionem remaneant in patria eadem specie...

Solet etiam dividi virtus moralis in heroicam, & communem, seu vulgarem. Quae distinctio sumpta est ex Aristotele...

(quae est status vitii deterimus & immanis, quo homo in bestiam prope degenerat) virtutem heroicam, quae sive ob excellentiam operis...

Hec etiam divisio non est essentialis, sed dumtaxat accidentalis: cum enim sit eadem virtus communis & heroicae ratio motiva...

DISPUTATIO IV.

De virtutibus moralibus infusis.

Ad questionem 63. D. Thomae.

Huc usque egimus de virtutibus moralibus acquisitis, quae a ratione naturali dependent, & ex ejus influxu in nobis causantur...

ARTICULUS I.

An dentur in nobis virtutes morales per se infusae?

Quod dentur virtutes aliquae per se infusae, nempe Theologicae, fides, spes, & caritas, certum & indubitatum est apud Theologos...

Sciendum est, quod aliqua virtus potest esse infusa dupliciter: vel per se, vel per accidens. Est infusa per se quando ex propria natura habet ut a solo Deo effective produceretur...

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur, & auctoritate Scripturae, SS. Patrum, & Concilii Viennensis firmatur.

Deo igitur, necessario admittenda esse virtutes morales per se infusae.

Probatur primo ex Scriptura: dicitur enim Sapient. 8. Sobrietatem & prudentiam docet (supple divina sapientia) & justitiam, & virtutem, quibus nihil est utilius in vita hominibus...

Hoc idem confirmat Thomista ex pluribus aliis Scripturae testimoniis: Sapient. 7. Venerunt mihi omnia bona praeceperunt enim illi, & innumerabiles bonitas per manus illius...

quodiam, pax, benignitas, mansuetudo, continentia, castitas, &c. quae sunt verae virtutes morales; dicuntur vero fructus Spiritus Sancti, quia ab eo specialiter infunduntur.

Favent etiam SS. Patres: Augustinus enim tract. 8. in 1. Epist. Joannis, asserit pietatem, castitatem, modestiam, sobrietatem, & similes virtutes, quae non possunt esse nisi morales, residere in anima iusti...

Nec valet quod ait Vasquez, omnia illa loca intelligi posse de virtutibus acquisitis. Nam contra est, quod virtutes acquisite non veniunt cum sapientia...

Accedit auctoritas Concilii Viennensis, ubi Clemens V. qui Concilio praesert, postquam retulit diversas Doctorum opiniones circa infusionem habituum quae fit in Baptismo...

Nec dici potest, quod cum Concilium praesert sententiam, quae docet in Baptismo gratiam & virtutes infundi, loquatur solum de virtutibus Theologicis...

Confirmatur: Clemens, qui praesert Concilio Viennensi, verbis illis, dicitur Sanctorum, ac modernorum Theologiae Doctorum magis consonam, significat se loqui de controversia, quae suo tempore extabat inter Theologos...

§. II.

Rationibus Theologicis eadem veritas fundatur.

Artis a Cajetano, & aliis Thomistis, adduci solent rationes Theologicae, ad probandum necessario admittendas esse virtutes morales per se infusae.

Prima se potest proponi: Homo constituitur per gratiam in esse supernaturali, non minus debet esse perfectus in operando modo supernaturali, quam in ordine naturae...

ordine non minor debetur perfectio, quam in suo debetur naturae: Sed in ordine naturae perfectior homo non solum circa finem ultimum, quod habet a naturali syndere...

Confirmatur, & magis illustratur haec ratio: Natura humana, verbi gratia, est radix omnis perfectionis, quae sibi debetur, sive circa finem, sive circa media...

Respondent primo Adversarii, virtutes morales acquiras sufficienter elevari per imperium caritatis ad attingenda media supernaturalia...

Sed contra primo: Licet per imperium caritatis virtutes morales acquisite eleventur ad finem supernaturalem; ad illas tamen elevantur ut quid improportionatum, & inferioris ordinis...

Contra secundo: Licet caritas det virtutibus moralibus acquisitis relationem ad finem ultimum, tamquam ad finem extrinsecum, non tamen immutat earum objecta, neque facit ut attingant in nostris operationibus medium quod ratio supernaturalis constituit...

Tertio: Ut virtus acquisita, verbi gratia fortitudo, possit imperari a caritate, debet prius natura imperari a fortitudine infusa, ita ut hoc imperium sit dispositio ad illud...

Respondent secundo Adversarii, ad attingenda media supernaturalia sufficere Spiritus Sancti dona.

Sed contra: Dona Spiritus Sancti ponuntur solum ad operandum modo extraordinario, etiam intra ordinem supernaturalem, ex instantia scilicet & motione specialis Spiritus Sancti...

Secunda ratio est quam D. Thomae hic art. 3. assignat. Virtutes Theologicae se habent in ordine gratiae, sicut se habent syndereis & appetitus naturalis beatitudinis in ordine naturae...